

Quản lý côn trùng môi giới truyền bệnh

- ✓ **Biện pháp bắt bả:** Sử dụng bẫy dính vàng treo trên đồng ruộng thu bắt bọ phấn ngay khi hom giống mới nảy mầm.
- ✓ **Biện pháp sinh học:** Quản lý bọ phấn bền vững thông qua bảo vệ, nhân thả các tác nhân sinh học như ong *Encarsia formosa*, *Eretmocerus* sp. ký sinh trứng bọ phấn; bọ xít bắt mồi *Geocoris* spp., bọ mắt vàng *Chrysopa* spp., các loài bọ rùa ăn trứng và ấu trùng bọ phấn.
- ✓ **Biện pháp hóa học:** Ở những khu vực đã bị nhiễm bệnh nặng trong các vụ trước hoặc ruộng gần khu vực có sẵn đang bị bệnh cần kiểm tra sớm sự xuất hiện của bọ phấn để phòng trừ kịp thời hạn chế lây truyền bệnh:
 - + Phun lần 1: Khoảng 20 - 25 ngày sau trồng (cây mới ra 1 - 2 cặp lá).
 - + Phun lần 2: Khoảng 1,5 - 2 tháng sau trồng (cây cao 0,5 - 0,7m) nếu trên ruộng vẫn xuất hiện nhiều bọ phấn.Phun trừ bọ phấn vào sáng sớm hoặc chiều mát khi bọ phấn ít hoạt động; phun ướt đều tán lá cây sắn. Sử dụng các thuốc BTV đã được đăng ký phòng trừ bọ phấn hại cây sắn có trong danh mục thuốc BTV được phép sử dụng ở Việt Nam do Bộ Nông nghiệp và PTNT ban hành hàng năm; sử dụng thuốc BTV theo nguyên tắc "Bốn đúng".

4.2. Biện pháp trừ bệnh

- ✓ **Chỉ tiêu hủy cây bị bệnh nặng, không còn khả năng cho năng suất; tiêu hủy đảm bảo cây không mọc mầm trở lại và tiết kiệm chi phí nhất.**
- ✓ **Thường xuyên kiểm tra, xác định ruộng bị bệnh khảm lá sắn, mức độ bệnh theo giai đoạn sinh trưởng để áp dụng biện pháp tiêu hủy phù hợp, đảm bảo phòng chống bệnh và hiệu quả kinh tế:**
 - + Từ khi trồng đến 2 tháng tuổi: Cần thường xuyên kiểm tra, nhổ và tiêu hủy (phơi khô, băm nát, chôn lấp hoặc đốt) những cây sắn có biểu hiện bệnh nặng, cây lùn lụi không có khả năng cho năng suất.
 - + Cây sắn trên 2 tháng tuổi: Bón phân, tưới nước đầy đủ để tăng sức đề kháng bệnh và giảm thiệt hại về năng suất; sau khi thu hoạch củ cần thực hiện tiêu hủy (cày vùi, thu gom phơi khô, băm nát hoặc đốt) thân cây sắn bị bệnh, không lấy thân cây sắn bị bệnh khảm lá làm giống.

Tiêu hủy cây bị bệnh để tránh lây lan

(Dựa trên Quy trình quản lý tổng hợp bệnh khảm lá sắn kèm theo Công văn 1772/BVTV-TV ngày 08/8/2024 của Cục BVTV)

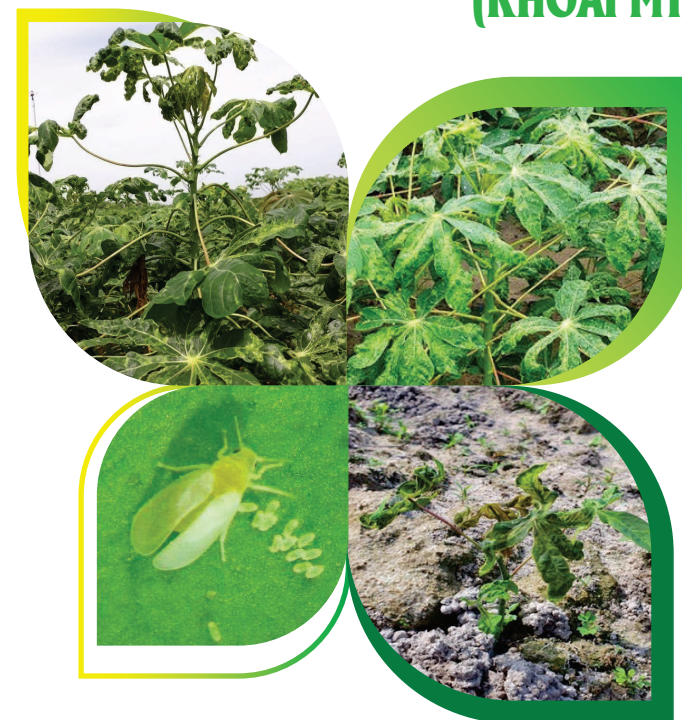
NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH
Chịu trách nhiệm xuất bản Giám đốc - Tổng biên tập:
PHAN NGỌC CHÍNH
Biên tập: Nguyễn Thị Phương Thư
Đối tác liên kết: Công ty TNHH thương mại Đông Nam, Địa chỉ: Số 31, ngõ 39, Phố Hào Nam, Ô Chợ Dừa, Đống Đa, Hà Nội. In 10.000 bản, khổ 21x29,7cm, in tại Công ty TNHH thương mại Đông Nam, Địa chỉ: Số 31, ngõ 39, Phố Hào Nam, Ô Chợ Dừa, Đống Đa, Hà Nội. GPXB số: 473/0Đ - NXBTC, do Nhà xuất bản Tài chính cấp ngày 16/12/2024. Số xác nhận đăng ký xuất bản số: 4845-2024/CXB/PH/15-146/TC. Mã ISBN: 978-604-79-4777-5. In xong nộp lưu chiểu quý I năm 2025.

Xuất bản phẩm không bán

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
TRUNG TÂM KHUYẾN NÔNG QUỐC GIA

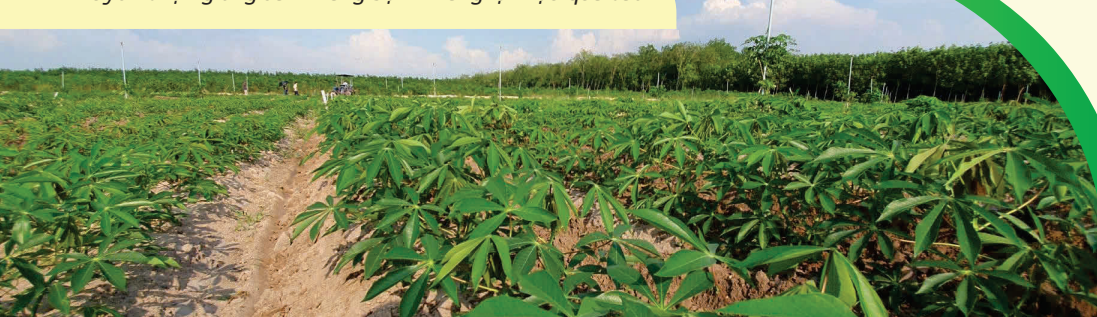
QUY TRÌNH PHÒNG TRỪ BỆNH KHẢM LÁ CÂY SẮN (KHOAI MỠ)

TRUNG TÂM KHUYẾN NÔNG QUỐC GIA

📍 Số 16 Thụy Khuê, Tây Hồ, Hà Nội
☎ (024) 3771 5294 - (024) 3771 1162
🌐 www.khuyennongvn.gov.vn

Tuyển chọn giống sắn kháng bệnh mang lại hiệu quả cao

1. PHẠM VI ÁP DỤNG

Áp dụng cho các cơ quan chuyên ngành trồng trọt, bảo vệ và kiểm dịch thực vật; các đơn vị chuyển giao tiến bộ kỹ thuật về phòng chống bệnh khảm lá sắn và các tổ chức, cá nhân trồng sắn trên lãnh thổ Việt Nam.

2. TÁC NHÂN GÂY BỆNH & MÔI GIỚI TRUYỀN BỆNH

Do virus *Begomovirus stanleyi* gây ra (tên cũ là *SriLanka cassava mosaic virus*), môi giới truyền bệnh là loài bọ phấn thuốc lá (*Bemisia tabaci*), gây bệnh kiểu truyền bán bền vững.

Bọ phấn trắng gây hại trên lá sắn và thường nằm ở mặt dưới lá

Ngoài sắn, bọ phấn còn gây hại trên nhiều loại cây trồng như thuốc lá, bông, cà chua, cà pháo, cà bát, bầu bí, khoai tây, ớt,... Bọ phấn trưởng thành rất nhỏ, dài 0,75 - 1,4 mm, toàn thân và cánh được phủ bởi một lớp phấn màu trắng. Thời tiết khô hanh, độ ẩm thấp (<80%), nhiệt độ cao (> 26°C) là điều kiện thích hợp nhất để bọ phấn phát sinh, phát triển và gây hại.

3. TRIỆU CHỨNG & MỨC ĐỘ GÂY HẠI CỦA BỆNH

cây sắn nhiễm bệnh

3.1. Triệu chứng

✓ **Trên lá:** Bệnh gây ra các vết khảm vàng xanh loang lổ, làm lá xoắn vặn, biến dạng rất khác nhau.

✓ **Trên chồi non:** Bệnh gây chùn ngọn và lá khảm vàng xanh loang lổ, bản lá xoắn, biến dạng hoàn toàn.

✓ **Trên thân, củ:** Bệnh không biểu hiện rõ ràng trên thân, củ.

3.2. Mức độ gây hại

Hom giống lấy từ cây sắn bị bệnh khi mọc mầm sẽ biểu hiện triệu chứng bệnh ngay khi ra lá đầu tiên và nguy cơ giảm năng suất, chất lượng củ sắn cao nhất, có thể không cho thu hoạch; cây sắn bị nhiễm virus khi mới phát triển những lá đầu tiên cũng có nguy cơ cao giảm năng suất, chất lượng nghiêm trọng; khi cây sắn khoảng 2 tháng tuổi trở lên mới nhiễm virus thì biểu hiện bệnh nhẹ hơn, năng suất, chất lượng giảm ít hơn.

3.3. Phương thức lan truyền bệnh

Bệnh lan truyền qua 2 cơ chế: hom giống và môi giới truyền bệnh là loài bọ phấn (*Bemisia tabaci*), đặc biệt là hom giống.

4. QUẢN LÝ TỔNG HỢP BỆNH KHẢM LÁ SẮN

4.1. Biện pháp phòng bệnh

✓ Kiểm soát nguồn bệnh

Bốn không: Không nhập khẩu vật liệu sắn nhiễm virus gây bệnh để làm giống; Không vận chuyển thân cây sắn bị bệnh đến vùng chưa bị bệnh; Không vận chuyển thân cây sắn bị bệnh ra khỏi vùng đang bị bệnh; Không vận chuyển, buôn bán, sử dụng hom giống ở các ruộng bị bệnh.

Quản lý bệnh ngay từ khâu chọn giống sạch bệnh khảm lá

✓ Chọn giống khi trồng

✓ Hạn chế trồng các giống nhiễm nặng bệnh khảm lá như HLS11, KM419, KM140, KM94,... đặc biệt ở những vùng không có điều kiện tưới nước và bón phân.

✓ Đối với vùng đang có nhiều diện tích nhiễm bệnh nặng ưu tiên sử dụng các giống sắn kháng bệnh, giống chống chịu bệnh đã được công bố lưu hành (HN1, HN3, HN5, HN36, HN80, HN97,...).

✓ Biện pháp canh tác

✓ **Luân canh:** Ở những địa điểm trồng sắn đã bị bệnh khảm lá nặng từ 2 vụ liên tiếp trở lên không trồng sắn hoặc cây ký chủ của bọ phấn (thuốc lá, bông, cà chua, cà pháo, cà bát, bầu bí, khoai tây, ớt,...) trong ít nhất một vụ để cắt nguồn virus gây bệnh còn tồn tại trong cơ thể bọ phấn.

✓ **Chăm sóc ruộng sắn bị bệnh:** Những ruộng sắn bị bệnh nhưng vẫn có khả năng cho năng suất cần được tưới nước, bón phân đầy đủ để tăng sức đề kháng bệnh và giảm thiệt hại về năng suất.